

Trender och nytänkande vid reovering av golfbanor

En gammal sanning är att en golfbana aldrig blir färdig eller slutar att utvecklas. Spelarnas utveckling och önskemål samt utrustningens förbättring ställer hela tiden nya krav på banan och därmed måste den anpassas till de nya förhållandena.

Under en period för cirka 10 år sedan byggdes många greener om på de äldsta banorna då dessa var uppbyggda av felaktigt material och oftast hade en begränsad dränering så att de inte längre kunde stå emot slitage och heller inte kunde hålla den kvalité som spelarna önskade.

Under en period av dålig ekonomi hos många klubbar minskade reoveringen drastiskt för att återigen komma igång under de senaste åren men nu med en något annorlunda inriktning. Visst byggs det fortfarande om en del inte så lyckade greener men nu rör det sig oftast istället om reovering av tees, bunkrar, greenytor och greenområden.

Tees

En av de vanligaste synerna som möter mig vid mina banbesök runtom i landet är ojämna och lutande tees som dessutom många gånger är väldigt slitna och/eller sönderslagna. Detta är något som ibland är lätt att åtgärda genom att torva av gräset, jämna till ytan för att sedan lägga tillbaka torven igen. Är utslagsplatsen sönderslagen behöver den kanske utvidgas något eller om träd skuggar ytan behöver dessa tas ned. Se också till att de är tillräckligt dränerade.

Är det problem med för blöta tees bör dräneringsslang läggas ned på ett djup av minst 40 cm och med 3–4 m mellan ledningarna. Var sedan noga med att rensa dräneringarna årligen. Ibland kan en höjning av ytan med 10–15 cm med bra sand/mullblandning 80-20 % vara tillräckligt för att få en torr teeyta.

Begreppet "Tee it forward" har anammats på flera banor i landet vilket inneburit att främst nya röda tees har byggts. För att lyckas med att verkligen få golfare att spela en kortare bana är det viktigt att det byggs nya utslagsplatser istället för att bara sätta ut några teeklot i början av fairway. Läs mer om vilka olika teekonstruktioner vi kan tänka oss, från det enklaste till USGA-standard och vad de kostar <http://golf.se/klubb-och-anlaggning/banskotsel/#faq-bankonstruktion>. Här beskrivs även konstgräs som utvecklats enormt de senaste åren och är mycket riktigt på frammarsch vad gäller teebyggnation, främst då kanske i mycket skuggiga lägen där inget annat fungerar. Konstgräs används också på eller i anslutning till befintliga grästees där de kan användas under perioder då gräset behöver läka igen eller till vinterspel.

Ett nyrenoverat och utökat teekomplex på Kungsbacka GK. Lägg märke till konstgräsremsan längst fram.

Bunkrar

Bunkrar är förmodligen något som förändras mest genom åren och det går väldigt mycket mode i utformningen. Flera av våra banarkitekter som var aktiva under golfboomen på 80- och 90-talen föredrog att "gömma" bunkrarna eller dra ner gräset ända ned i botten så att bunkrarna inte syntes på håll. Nu är det istället precis tvärtom. Bunkersanden ska synas och bunkerfacen ska också göras mer spektakulära. Väldigt många bunkrar har också med årens golfutveckling hamnat för nära tee vilket innebär att de enda spelare som ligger i dem är de något mer kortslående som därmed blir dubbelt straffade.

Det finns således ett antal skäl att se över sina bunkrar och ytterligare några är att det många gånger är för lite sand i dem, bunkerkanterna är dåligt skurna och dräneringen är undermålig. Kanske ska en del helt enkelt läggas igen.

Det traditionella sättet att konstruera bunkrar har varit att man utformat bunkerbotten som den färdiga bunkern och sedan lagt ned en dränering i mitten av bunkern, fyllt på med dräneringsgrus på denna och sedan lagt ett 5–10 cm tjockt lager av sand i hela bunkern. Efter några år då man inte återfyllt med tillräckligt mycket sand har sten och jord blandat sig med denna och bunkrarna har blivit riktigt dåliga. En lösning på detta problem dök upp för snart 10 år sedan i Laholm, Halland där man istället lade 20–30 cm sand med de ungefärliga specifikationerna kornstorleksfördelning 0,1–2 mm och kantiga sandkorn. Läger man sedan en dränering rakt ned i bunkerkanterna cirka 40 cm ner där bottenlutningen är stor, får man ett bra skydd mot bortspolning av sand. Denna metod har använts på banor främst i Halland med framgång.

En annan metod som används idag är att skapa solida bunkerbottnar. Vi har Capillary concrete, Billy Bunker och andra system där man blandar ett vattengenomsläppligt material (grus eller lecakulor) med någon typ av bindemedel (cement, gummi eller polymer) som skapar en hård bottenplatta som samtidigt är dränerande. Denna förhindrar sedan att sten och jord underifrån blandas in i sanden. Metoden ska också dränera så väl att sanden blir liggande kvar i sluttningar även efter häftiga regn.

Finns det då några nackdelar med dessa system? Ja, ett är givetvis priset. Det är dyra material. Ett annat är att valet av sand är väldigt viktigt. En för rund och grovkornig sand tenderar att snabbt torka ut i branta sluttningar och falla ned i bunkern. Lösningen på detta problem blir då att droppbevattna kanterna. Erfarenheterna så här långt är goda och systemen fungerar väl.

Ännu en ny teknik som dykt upp är att använda konstgräs i tvärtorvade bunkerkanter. Detta gör att livslängden på torvkanten ökar och att den blir i princip underhållsfri. Torvade bunkerkanter passar inte på alla banor men är i mina ögon riktigt läckert på främst öppna banor av seasidekaraktär. För att inte göra det för svårt att ta sig ur dessa bunkrar kan man med fördel luta bunkerkanterna i 45–50 graders vinkel bort från bunkern, istället för det traditionella cirka 75 grader.

En nyligen tvärtorvad bunkerkant med konstgräs på Halmstad golfarena. Lutar man kanten mer bort från bunkern blir det något lättare att ta sig ur.

Greenområden

En tydlig trend de senaste åren där man tycker att greenerna fungerar bra är att renovera greenområdena. Det finns åtminstone tre bra argument för detta. Först och främst är det en dräneringsfråga. Med en ny utformning kan man styra bort vatten från både green och greenområde och på så sätt få torrare och bättre spelytor. Man tar då samtidigt bort gammalt organiskt material som med tiden bildat ett mycket tjockt filtlager.

Den andra anledningen är av spelstrategisk art. Med en ny utformning kan bunkrar placeras mer rätt och lutningar samt run off-ytor kan skapas som ger mer spännande läge. Allt detta för att göra det roligare för de flesta och mer utmanande för de bästa.

Det tredje skälet men inte det minst viktiga, är det rent visuella. De undulerade områdena runt en green med tydliga bunkerface, det vill säga det man ser av sanden från inspelet, höjer verkligen spelupplevelsen.

Ett bra exempel på hur man kan förändra ett tidigare ganska intetsägande greenområde till något mycket mer spännande på Forsgårdens GK.

Greenytor

Alla greener i Sverige har såtts med ädelgräs av olika slag. Det har traditionellt, med några få undantag, varit rödsvingel/rödven eller krypven som använts vid nysådd. Allt eftersom åren gått har vitgröeinvandringen blivit större och större och efter cirka 10 år har detta gräs med sina svagheter dominerat gräsbeståndet. Har man samtidigt lyckats skapa en kraftigt förhöjd andel organiskt material i det översta skiktet, så kallat thatch, har man fått problem med mycket svampangrepp, dålig vinteröverlevnad och låg slitagetålighet.

För en del har problemen, i de i övrigt rätt byggda greenerna, blivit så stora att man beslutat sig för att ta bort de översta cirka 10 cm av grässvål samt greenbädd och sedan sått om ytan med nytt ädelgräs. Samtidigt har en del passat på att göra smärre ändringar i greenområden vilket fördyrat processen som annars är en mycket billig åtgärd för att få "nya" greener.

På till exempel Klosterfjordens GK kostade hela reoveringen runt 100 000 kronor för nio greener borträknat det egna arbetet. Här passade man då också på att byta till den betydligt mindre skötselkrävande gräsarten rödsvingel. Nackdelen med denna reoveringsåtgärd är att banans greener blir stängda under perioden augusti–september år ett då det är bäst att utföra arbetet till juni–juli året efter, beroende på var i landet man befinner sig.

Min tro är att fler skulle få en betydligt mer intressant och bättre bana om en eller flera åtgärder av de ovan beskrivna skulle genomföras på golfanläggningarna runtom i landet.

Läs mer om hur främst planeringen men också val av åtgärd och hur genomförande bör gå tillväga i skriften "Bygga om helt, delvis eller inte alls" som finns på:

<http://golf.se/klubb-och-anlaggning/banskotsel/#faq-bankonstruktion>

Smarta uppfinningar. En rulle fastsvetsad på en skopa 7 cm ovanför bladet används för att skala av gräset vid ytrenovering. Observera i bakgrunden hur jämt den skalar av grässvålen.

Text: Kim Sintorn, SGF bankonsulent Göteborg/Halland